

Pater Darius Čarš - misionár v Bolívii, začína seriál úvah nad Bibliou z pohľadu rôznych kultúr - tentoraz to bude kultúra Mayov....

Biblické čítanie:

Lebo hoci som slobodný voči všetkým, stal som sa sluhom všetkých, aby som čím viacerých získal. Pre Židov som sa stal akoby Židom, aby som získal Židov. Pre tých, čo sú pod zákonom, bol som akoby pod zákonom - hoci sám som nebol pod zákonom -, aby som získal tých, čo boli pod zákonom. Pre tých, čo boli bez zákona, bol som akoby bez zákona - hoci bez Božieho zákona som nebol, ale bol som pod Kristovým zákonom -, aby som získal tých, čo boli bez zákona. Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. A všetko robím pre evanjelium, aby som mal na ňom podiel. Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu? Bežte tak, aby ste sa jej zmocnili. A každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý. (1Kor 9, 19-27)

Kultúrna úvaha:

Vytrvalosť zahŕňa v sebe ustanovenie priorít a vynaloženie úsilia v dosiahnutí predložených cieľov, aj keď uprostred únavy a skleslosti. Pre Indiánov kmeňa Mayov je táto hodnota základom. Ich vytrvalosť im dovolila vyvinúť vyspelú kultúru a dosiahnuť významné pokroky v oblasti astronómie, matematiky a iných vedných odborov. Mayská civilizácia geograficky obývala tieto oblasti: časť Mexika, dnešné štáty Belize, Guatemala, Honduras a El Salvador. Táto mohutná kultúra časovo trvala približne od roku 2000 pred Kristom až do roku 1546 po Kristovi, keď došlo k zlomu s príchodom Španielov. Samozrejme nemožno hovoriť o úplnom zmiznutí tejto kultúry, veď potomkovia naďalej žijú svoje kultúrne hodnoty. Mayská kultúra patri

medzi najdôležitejšie predkolumbovské mezoamerické kultúry.

V centrálnej časti Mezoamerického regiónu sa nachádza Guatemala s rozlohou 108 889 km². Žijú tu ľudia rôznych kultúr a jazykov, medzi nimi aj potomkovia Mayov.

Hodnoty Indiánov kmeňa Mayov v Guatemale sa zakladajú na úcte voči starším, solidarite medzi osobami, vzťahu s prírodou a vo vytrvalej a zodpovednej práci. Mitij – je vlastnosť snaživej, zodpovednej a kreatívnej osoby, ktorá je oddaná svojej práci. Veľkú hodnotu má mitijul – snaživosť, svedomitosť, ktorú ľudia praktizujú pri realizácii svojich aktivít. Mitijul – je pohotovosť k manuálnej a intelektuálnej práci a to s chuťou a vytrvalosťou. Preto rodičia odovzdávajú tieto hodnoty učiac svoje deti a zároveň praktizujú pracovné aktivity vo všetkých oblastiach každodenného života. Pred dosiahnutím siedmeho roku sa kombinuje hra s výchovou k vytrvalej a zodpovednej práci v komunite. Od siedmeho roku dieťaťa výchova zahŕňa aj učenie sa prácam – najprv ako pomocníci rodičov, neskôr preberajú zodpovednosť v domácnostiach a v komunite. Vytrvalosť a výchova k zodpovednej a ochotnej práci – čo v konečnom dôsledku môžeme ohodnotiť aj ako solidárnu starostlivosť o komunitu, priniesli Mayom mnoho ovocia.

Pavol vo svojom liste používa terminológiu zo športového prostredia. Iba najlepší môže získať cenu. Ale na kresťanskom štadióne všetci môžeme získať cenu, len sa treba posnažiť. Treba si stanoviť priority, cieľ, a samozrejme nemyslieť iba na seba. Myslieť na dobro všetkých. Apoštol nás pozýva k stálemu a vytrvalému vynaloženiu úsilia v ohlasovaní evanjelia a motivuje nás svojím príkladom solidárnej starostlivosti o dobro komunity. Hodnoty indiánskeho kmeňa Mayov, opísané vyššie, sú „semenami Slova“. (Čo znamená vyjadrenie „semená Slova“? Predtým než boli jednotlivé národy a kultúry evanjelizované, než poznali evanjeliové poslanstvo, bol tam Boh prítomný už od stvorenia. Jednoducho ide o osvecujúcu a spásonosnú prítomnosť Božiu od stvorenia vo všetkých kultúrach, ktorá bola zasiata v mysli a srdciach ľudí, vo všetkom čo je dobré a pravdivé- v hodnotách jednotlivých kultúr a národov.) Evanjelizovať tieto hodnoty znamená dať im kresťanský zmysel, vidieť ich ako prostriedok k lepšiemu a vernejšiemu nasledovaniu Ježiša a šíreniu Božieho kráľovstva v spoločnosti.

Na zamyslenie:

Oslovili ma nejakým spôsobom hodnoty Mayov? Čomu ma môžu naučiť? K čomu povzbudiť? Ako je to s mojou vytrvalosťou a snaživosťou? V rodine, v škole, v práci, vo výchove, v duchovnom živote, v mojom kresťanskom dozrievaní?

Som snaživý v odovzdávaní skutočných hodnôt?

Som svedomitý v mojich každodenných povinnostiach?

Akým spôsobom prispievam a som solidárny v spoločnosti?

Viem si stanoviť priority k dosiahnutiu vytýčeného cieľa?

Som kreatívny pri hľadaní dobra, pravdy a hodnôt, ktoré Boh zasial vo mne a v iných, v mojej komunite, vo farnosti, na pracovisku? Som ochotný rozpoznať v tomto Božiu spásonosnú prítomnosť?

Pomáham iným takto rozpoznať Boha v ich životoch?

Dávam hodnotám hlbší zmysel a naplnenie vidieť ich ako prostriedok k lepšiemu a vernejšiemu nasledovaniu Ježiša a šíreniu Božieho kráľovstva v spoločnosti?

Evanjelizujem tieto hodnoty? Nechám nech ich Boh osvieti svojou prítomnosťou a požehnaním?

Vytrvalosť a kresťanská solidarita

Napísal Dáriuš Čarš
Utorok, 20 Júl 2010 12:14

Na stretnutie s vami, s Bibliou a kultúrami sa teší
Darius Čarš SVD, misionár v Bolívii

- poznámka autora: Ku kultúre Mayov a ich hodnotám a k vyjadreniu „semená Slova“ sa ešte vrátíme v nasledujúcich úvahách. -